

Paradan Altı Sıfır Atılmasının Turizm Sektörü Üzerine Etkileri...

Nesrin YARDIMCI SARIÇAY

Türkiye'nin, 2005 yılı itibariyle, dünyanın en büyük kupürlü parasına sahip olma unvanını başka bir ülkeye devredeceğini biliyoruz.

Sıfır atılması konusunda, bir Arjantin veya Brezilya gibi olmayıp da bir İsrail gibi başarı kazandığımız takdirde, ileride torunlarımıza bu operasyonu gururla anlatabiliriz.

Dileriz öyle olur..

1 Ocak 2005 tarihinden itibaren 1,5,10,25,50 Yeni Kuruş ve 1,5,10,20,50 ve 100 Yeni Türk Liralık banknotların hayatımıza gireceğini aşağı yukarı hepimiz biliyoruz.

Raporumuzun konusu; "Türkiye neden YTL'ye geçiyor?" değil. Bu nedenle konuya çok detaylı olarak yer vermeyeceğiz.

Kaldı ki; Çizelge:1' e şöyle bir göz ucu ile bakmak dahi bize bir fikir verebilir.

2004 yılı itibariyle Kamboçya ve Mozambik gibi ülkelerde en büyük banknot 100.000 iken bizde 20.000.000.

Çizelge: 1-Kupür Büyüklüğü

Ülke	Kupür
Endonezya	100.000
Kamboçya	100.000
Lübnan	100.000
Mozambik	100.000
Paraguay	100.000
Vietnam	100.000
Romanya	1.000.000
Türkiye	20.000.000

Kaynak: Milliyet Gazetesi, 8 Ağustos 2004,Pazar.

Üstelik özrümüz kabahatimizden büyük diye nitelendirebileceğimiz bir durum da yok değil!

31 Aralık 2004 tarihi itibariyle piyasadaki paraların dağılımını gösteren çizelge:2'ye baktığımızda; adet olarak en yüksek kupürlü paranın yani 20.000.000.-TL'nin piyasadaki diğer banknotlara göre yüzdesel dağılım açısından en yüksek orana yani %34'e de sahip olduğunu görüyoruz.

Çizelge:2-Piyasadaki Banknotların Dağılımı(31 Aralık 2004)

Kupür	Adet	Yüzde
20 milyon	427.479.572	34.2
10 milyon	130.239.508	10.4
5 milyon	97.107.002	7.8
1 milyon	244.274.021	19.6
500 bin	145.749.685	11.7
250 bin	54.452.878	4.4
Diğer	148.990.628	11.9
Toplam	1.248.293.267	100

Kaynak:Milliyet Gazetesi, 8 Ağustos 2004 Pazar, Business Eki.

Ülkemizde sıfır atma operasyonunun döviz kurları veya faizler genel düzeyi üzerindeki beklentileri olumlu yönde etkileyeceği, **tüketicilerin harcama eğilimlerini banka veya kredi kartları kullanımının artması yönünde değiştireceği de açık.**

Bu noktada; Yeni Türk Lirasına geçiş, ekonomik büyüklükler açısından çok fazla bir değişiklik yapmasa da ilk aşamada farklı sektörleri farklı şekillerde etkileyecek elbette.

Konu, Turizm Sektörü açısından ele alındığında genel yargı Yeni Türk Lirası'na geçişin turizm sektöründe olumlu veya olumsuz herhangi bir etkiye sahip olmayacağı, diğer bir deyişle hiçbir şeyi değiştirmeyeceği yönünde.

Mevcut hali ile Turizm sektörü Türkiye'nin döviz girdisinin yüzde 40'ını tek başına sağlıyor.

YTL'ye geçişin döviz kurları üzerinde olumlu veya olumsuz bir etki yapması beklenmediği ve döviz kurlarını belirleyen temel unsurların uygulanan istikrar programı dolayısıyla kontrol altında olacağı varsayıldığından; YTL'ye geçiş ile turizm gelirlerinin reel anlamda etkilenmeyeceğini varsayabiliriz.

Bu açıdan bakıldığında; özellikle yabancı turistler açısından bir değişiklik olmayacağını ancak yerli turistler açısından farklı varsayımların ortaya çıkabileceğini görüyoruz.

İlk aşamada yerli turistler psikolojik olarak fiyatların YTL cinsinden çıkarılan tur ve tatil paketlerinin ucuz olduğunu düşünüp tatil planlarını öne çekebilirler.

Tam tersi bir tezle de; **YTL'ye geçiş ile birlikte belirsizlik olacağını düşünerek parayı ellerinde tutmak isteyebilir veya tatil planlarını erteleyebilirler.**

Hangi varsayım gerçekleşirse gerçekleşsin; öncelikle YTL ile işletmelerin faaliyetlerinde ve turistik harcama sürecinde bir kolaylık beklenmektedir.

Ancak buna rağmen; özellikle 2005 yılında iki para biriminin birlikte kullanılması sonucu bir takım karışıklıkların da gündeme gelebileceği düşüncesinden hareketle, yerli ve yabancı turistlere yönelik bir takım önlemler alınmasında yarar vardır.

Buna göre; **Yeni Türk Lirası'nın kullanımı esnasında;**

- Ø Yalnızca ülkemiz vatandaşlarına değil, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın öncülüğünde yabancı turistler de dikkate alınarak bilgilendirme çalışmaları yapılması,
- Ø Bilgilendirme çalışmaları için işletme çalışanları ve turistleri bilgilendirici görsel afişler hazırlanması, pratik bilgi broşürlerinin bastırılması ve ücretsiz dağıtılması,
- Ø Seyahat acentası çalışanları ve rehberlere YTL konusunda turistleri bilgilendirmek üzere eğitim verilmesi,

*Ayrıca; özellikle turistik yörelerde **YTL'ye geçişi suistimal edebilecek dolandırıcılık ve sahtecilik olayları olabileceği de dikkate alınarak;** ülkemiz imajının korunması ve turistlere güvenli alışveriş imkanının sağlanması açısından turistik yörelerde eski para biriminin tedavülden daha hızlı çekilmesi gerektiği düşünülmektedir.*